

Lakivaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2021

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2021 (K 2/2022 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 30.9.2022.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen, oikeusministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Lakivaliokunta on käsitellyt hallituksen vuosikertomukseen sisältyvät valiokunnan ehdotuksesta hyväksytyt eduskunnan lausumat. Lausumista pääosa koskee oikeusministeriön hallinnonala, mutta osa koskee myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala. Lisäksi lakivaliokunta on oman toimialansa kannalta käsitellyt ylivelkaantumisen ja siitä aiheutuvien ongelmien vähentämistä. Valiokunta on käsitellyt myös tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämistä koskevaan kansalaisaloitteeseen liittyvää eduskunnan päätöstä.

Säilytettävät lausumat

Hallituksen vuosikertomuksen ja valiokunnan saaman selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että lakivaliokunnan ehdotuksesta hyväksytyt lausumat ovat edelleen tarpeellisia, ja ne tulee säilyttää. Tässä yhteydessä lakivaliokunta kiinnittää erityistä huomiota seuraavaan säilytettävään lausumaan:

— *Oikeusprosessien keventämishankkeen vaikutusten seuranta HE 200/2017 vp — EV 31/2018 vp*

Valiokunnan lausunto LaVL 21/2022 vp

Oikeusprosessien keventämistä yleisissä tuomioistuimissa koskevan hallituksen esityksen HE 200/2017 vp käsittelyn yhteydessä eduskunta hyväksyi lausuman, jonka mukaan eduskunta edellytti, että oikeusministeriö seuraa oikeusprosessien keventämistä yleisissä tuomioistuimissa koskevan uudistuksen toimivuutta ja vaikutuksia erityisesti tuomioistuimien kokoonpanoa ja syytetyn henkilökohtaista läsnäoloa oikeudenkäynnissä koskevien säännösten osalta sekä antaa lakivaliokunnalle edellä mainituista asioista selvityksen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Käsitellessään hallituksen esitystä (HE 52/2021 vp) laiksi rikoslain 37 luvun muuttamisesta lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota tuomioistuimen kokoonpanosäännöksiin koskien törkeän maksuvälinepetoksen ja törkeän maksuvälinerikoksen käsittelyä. Lakivaliokunta korostaa, että se on mainittua hallituksen esitystä koskevassa mietinnössään (LaVM 9/2021 vp, s. 5) painottanut, että valiokunnalle toimitettavassa selvityksessä on syytä arvioida ja käsitellä myös esiin nousutta kysymystä käräjäoikeuden kokoonpanosta koskien törkeää maksuvälinepetosta ja törkeää maksuvälinerikosta. Arvioinnissa on kuitenkin syytä ottaa huomioon myös oikeusturvaan liittyvät näkökohdat sekä käsiteltävien asioiden mahdollinen laatu ja laajuus.

Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen KAA 1/2019 vp — EK 44/2020 vp

Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämistä koskevan kansalaisaloitteen (KAA 1/2019 vp) yhteydessä eduskunta hyväksyi päätöksen, jonka mukaan eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen säättämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin ja antaa tarvittavat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi kuluvan vaalikauden aikana (EK 44/2020 vp).

Lakivaliokunta on kiinnittänyt edellisestä vuosikertomuksesta antamassaan lausunnossa (LaVL 12/2021 vp, s. 3) huomiota siihen, että kyseistä päätöstä ja sen johdosta tehtyjä toimenpiteitä ei ollut sisällytetty hallituksen vuosikertomuksen liitteeseen, joka koskee toimenpiteitä eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta. Valiokunta piti kuitenkin tärkeänä, että valiokuntaa informoidaan myös tämän asian etenemisestä tulevien hallituksen vuosikertomusten käsittelyn yhteydessä ja asiaa koskevat tiedot sisällytetään jatkossa myös hallituksen vuosikertomukseen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kyseistä päätöstä ja sen johdosta tehtyjä toimenpiteitä ei ole sisällytetty myöskään nyt käsiteltävän hallituksen vuosikertomuksen liitteeseen, joka koskee toimenpiteitä eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta. Valiokunta on kuitenkin saanut vuosikertomuksen käsittelyn yhteydessä oikeusministeriöltä selvityksen asiassa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan oikeusministeriö on 27.5.2021 asettanut työryhmän valmistelemaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen säättämistä rikoslaissa rangaistavaksi nykyistä selkeämmin. Työryhmän toimikausi jatkuu 31.8.2022 saakka, ja hallituksen esitys pyritään antamaan eduskunnalle kuluvan vaalikauden aikana. Toimenpiteet edellä mainitun asian osalta ovat siten kesken.

Ylivelkaantumisen ja siitä aiheutuvien ongelmien vähentäminen

Hyväksyessään hallituksen esityksen (HE 230/2018 vp) kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta eduskunta hyväksyi talousvaliokun-

Valiokunnan lausunto LaVL 21/2022 vp

nan mietinnössä (TaVM 39/2018 vp) ehdotetut kuusi lausumaa, joista lausumat 1—3 pohjautuivat lakivaliokunnan lausumaesityksiin (LaVL 33/2018 vp). Lausumat koskevat kuluttajaluottojen hintasääntelyä koskevan uudistuksen toimivuuden seuraamista (lausuma 1), ulosoton suojausjärjestelmän ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä huomioon otettavien velallisen välttämättömien elinkustannusten tason kehittämistarpeiden arviointia (lausuma 2) sekä maksuhäiriötietojen säilytysaikojen lyhentämisen ja sosiaalisen luototuksen saatavuuden parantamisen arviointia (lausuma 3).

Lakivaliokunta toteaa oman toimialansa kannalta, että hallituksen vuosikertomuksen ja saadun selvityksen valossa hallituksen toimenpiteet lausumien 1—3 osalta ovat tässä vaiheessa vielä kesken.

Muita huomioita

Hallituksen vuosikertomuksen ja valiokunnan saaman selvityksen perusteella eduskunnan käsiteltäväksi on tarkoitus antaa useita tärkeitä hallituksen esityksiä syksyllä 2022. Valiokunta pitää tärkeänä, että esitykset annetaan ajoissa siten, että eduskunnalle jää riittävästi aikaa esitysten asianmukaiseen käsittelyyn.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Lakivaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 15.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Saara Hyrkkö vihr
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Pasi Kivisaari kesk
jäsen Jouni Ovaska kesk
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Suldaan Said Ahmed vas
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Kari Tolvanen kok
varajäsen Veikko Vallin ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto